

FÖRSÄKRINGSTEKNISKA RIKTLINJER
FÖR
Länsförsäkringar Grupplivförsäkrings AB

Gäller fr.o.m. 2011-06-01

Fastställda av styrelsen 2011-05-30

Försäkringstekniska Riktlinjer avseende Direkt Meddelad Gruppliv och Tjänstegrupplivförsäkring

1. Inledning

Bakgrund

Enligt 8 kap 1 § försäkringsrörelselagen (2010:2043) ska ett försäkringsföretag upprätta och följa försäkringstekniska riktlinjer. Finansinspektionen har därutöver meddelat allmänna råd om försäkringstekniska riktlinjer och försäkringstekniskt beräkningsunderlag (FFFS 2011:12).

Riktlinjerna, tillsammans med försäkringstekniskt beräkningsunderlag för Länsförsäkringar Grupplivförsäkringsaktiebolag (Länsförsäkringar Gruppliv), ska utgöra ett tillräckligt fundament för planering, beräkning, styrning och kontroll av verksamheten.

Dessa riktlinjer omfattar

- a. direkt meddelad grupplivförsäkring samt
- b. grupplivförsäkring som är kollektivavtalsgrundad (TGL) samt
- c. fortsättningsförsäkring till försäkring enligt a) och b).

Försäkring enligt a) och b) meddelas enligt gruppavtal med arbetsgivaren. Företagare kan teckna tjänstegrupplivförsäkring även för sig själv. Gruppavtal är avtal om plan för försäkring av viss grupp av personer, där såväl de personer som ska försäkras, som de försäkringsbelopp som ska gälla för de enskilda försäkrade, är bestämda genom generella regler.

Syfte

Syftet med riktlinjerna är att ange principerna för premieberäkning, beräkning av försäkringstekniska avsättningar, återbäring, avgivande och mottagande av återförsäkring samt hur soliditeten ska tillgodoses.

Omfattning

Riktlinjerna avser all försäkring som Länsförsäkringar Gruppliv tecknar. Riktlinjerna kan ändras även för redan tecknade försäkringar, såvida ändringen inte strider mot gällande försäkringsvillkor för försäkringarna ifråga. Ändringar och avsteg från dessa riktlinjer ska beslutas av Länsförsäkringar Grupplivs styrelse.

Uppföljning

Beslut rörande de försäkringstekniska riktlinjerna fattas av VD efter förslag av ansvarig aktuarie. Ansvarig aktuarie ansvarar för att informera berörda anställda om riktlinjerna i detta dokument. Varje anställd i chefsbefattning ska därefter se till att riktlinjerna följs inom sitt ansvarsområde.

För uppföljning och kontroll av efterlevnaden av bestämmelserna i dessa riktlinjer ansvarar VD och övriga chefer inom Länsförsäkringar Gruppliv samt av Compliance och genom att styrelsen anlitar Internrevision.

Ikraftträdande och ändringar

Riktlinjerna i detta dokument revideras löpande och ändras vid behov efter beslut av styrelsen. Riktlinjerna ska årligen fastställas av styrelsen även om inga ändringar ska beslutas. Detta bör ske på det första ordinarie styrelsemötet efter årsstämman eller därpå följande möte.

Ansvarig aktuarie ansvarar för att de försäkringstekniska riktlinjerna, tillsammans med en redogörelse för de konsekvenser som riktlinjerna får för försäkringsföretaget samt för försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade på grund av försäkringar, ges in till Finansinspektionen senast den dag de börjar användas.

Försäkringstekniskt beräkningsunderlag

Till de försäkringstekniska riktlinjerna hör ett försäkringstekniskt beräkningsunderlag. Där ska framgå faktiskt tillämpade beräkningsantaganden, beräkningsformler och beräkningsmetoder.

Beslut om det försäkringstekniska beräkningsunderlaget fattas av Länsförsäkringar Grupplivs verkställande direktör, eller av denne utsedd ansvarig, tillsammans med ansvarig aktuarie. Ansvarig aktuarie ansvarar dels för den löpande tillämpningen av beräkningsunderlaget, dels för att underlaget är komplett med hänsyn till verksamhetens omfattning.

2. Länsförsäkringar Grupplivs produkter

Länsförsäkringar Gruppliv har tillstånd för livförsäkring i form av

- Livförsäkring (direkt och indirekt), klass Ia
- Tilläggsförsäkring till livförsäkring(direkt och indirekt) , klass Ib

Samtliga produkter tecknas huvudsakligen som gruppörsäkring, d v s försäkringar som meddelas gruppavtal till grupper av individer. Försäkringarna omfattar även tjänstegrupplivförsäkring.

Länsförsäkringar Grupplivs produkter innehåller både livförsäkring och förtidskapital. Grupplivförsäkring omfattar ersättning vid dödsfall medan förtidskapital omfattar ersättning vid arbetsoförmåga samt barnskydd. Försäkring kan även omfatta rätt till premiebefrielse vid arbetsoförmåga.

3. Bestämning av premier

Principer

Anslutning till gruppförsäkring (grupp-person) kan ske på två olika sätt:

- genom obligatorisk anslutning
- genom frivillig anslutning genom ansökan/anmälan

Vid anslutning till resp. gruppförsäkring ska hälsoprövning ske enligt gällande riktlinjer.

Premie ska utgöra Länsförsäkringar Grupplivs pris för sina åtaganden gentemot försäkringstagaren. Premien ska bestämmas för ett år i taget, om inte annat föreskrivs i avtalet.

Premien ska beräknas utifrån antaganden om framtida kostnader för dödlighet, sjuklighet och avkastning med påslag för täckande av Länsförsäkringar Grupplivs driftskostnader. Premieberäkningen ska följa vedertagna aktuariella principer.

Premiesättningen följs upp kontinuerligt dels för individuella avtal genom analys av faktiska intäkter och kostnader, dels per produkt.

Dödlighet

Dödlighetsantaganden bygger på Länsförsäkringar Grupplivs erfarenhet samt prognoser över framtida dödlighetsutveckling. Även branschstatistik och befolkningsstatistik ska beaktas. Separata dödlighetsantaganden ska kunna göras för kön och ålder samt, om underlag finns, för olika försäkringskollektiv till följd av sådana riskförhållanden som bedömts påverka dödligheten.

Vid beräkningen av de individuella premierna för gruppens medlemmar får utjämning ske så att det förväntade resultatet för hela riskgruppen uppfyller Länsförsäkringar Grupplivs resultatmål.

Sjuklighet

Sjuklighetsantaganden bygger på Länsförsäkringar Grupplivs erfarenhet, tillgänglig offentlig statistik samt prognoser över framtida sjuklighetsutveckling. Antagandena görs för insjuknande och avveckling av inträffade sjukfall. Antagandena kan vara beroende av ålder och kön samt andra relevanta riskfaktorer.

Separata sjuklighetsantaganden ska kunna göras för olika försäkringskollektiv till följd av sådana riskförhållanden som bedömts påverka sjukligheten.

Ränta

Antagande om avkastning bestäms utifrån avtalade löptider och risken i produkterna. Ränteantagandet kan vara olika för olika försäkringsprodukter.

Driftskostnader

Premierna belastas med avgift för driftskostnadsuttag som är proportionell mot premien. Avgiftens storlek bygger på Länsförsäkringar Grupplivs erfarenhet och kan differentieras mellan olika produkter och grupper. Avgiften kan också ta hänsyn till premiebetalningssätt och till huruvida administration utförs helt eller delvis av annan. Belastningen ska över tiden syfta till att täcka varje produkts faktiska kostnader.

Premieskatt

Den enligt ovan bestämda premien ökas i förekommande fall så att täckning erhålls för premieskatt enligt lagen (1990:1427) om särskild premieskatt för grupplivförsäkring, mm.

Andra risker

Premien för premiefrielseförsäkring ska baseras på egen eller offentlig relevant statistik. Premien kan bestämmas som en viss procentsats av försäkringspremien för huvudförsäkringen och därmed bestämmas utan hänsyn till kön och ålder för en grupp av försäkrade. Vid sådan utjämning av premien ska beaktas den berörda gruppens faktiska eller förväntade sammansättning avseende kön, ålder och andra relevanta faktorer.

Länsförsäkringar Gruppliv ska göra en kollektiv riskbedömning för en grupp innan avtal om gruppförsäkring ingås. Länsförsäkringar Gruppliv ska också i den utsträckning som erfordras beroende bl a på avtalets utformning och gruppens sammansättning, göra en individuell riskbedömning innan försäkring meddelas viss individ, eller vid utökning av försäkring som innebär en försäkringsmässig riskökning. Omfattningen av Länsförsäkringar Grupplivs riskbedömning ska vara beroende bl a av försäkringens art och innehåll. Undantag från detta kan medges för grupper av försäkrade där fara för negativt riskurval inte bedöms föreligga samt vid utökning av den försäkringsmässiga risken då ändringen görs vid i avtalet på förhand definierade tillfällen. Avvikelse från de rutiner som fastställts för riskbedömning ska dokumenteras och beslutas av VD.

Ett gruppförsäkringsavtal ska avgränsas så att den försäkringsberättigade gruppen bestäms genom generella regler. Avgränsningarna ska också omfatta gruppens storlek och anslutningsgraden. I de avtal där de försäkrade indelas i kategorier med olika försäkringsbelopp måste varje kategori avgränsas på samma sätt. Kategoriindelningen ska göras så att risken för moturval minimeras.

4. Beräkning av försäkringstekniska avsättningar

De försäkringstekniska avsättningarna är summan av de individuellt beräknade livförsäkringsavsättningarna och avsättningar för oregrerade skador.

Livförsäkringsavsättning

Livförsäkringsavsättning för premiebefriade försäkringar avsätts som kapitalvärdet av framtida utbetalningar på grund av förväntade dödsfall minus kapitalvärdet av de premier som skulle ha erlagts under den tid då premiebefrielse pågår (sjukräntor). Premiebefrielsen gäller så länge gruppmedlemmen inte är fullt arbetsför, dock längst till den försäkrades slutålder. De antaganden som tillämpas ska bygga på Länsförsäkringar Grupplivs erfarenhet eller relevant marknadsstatistik.

Avsättning för oreglerade skador

Avsättning för oreglerade skador ska göras för inträffade oreglerade skador samt kostnaderna för att reglera dessa skador. För avsättningen gäller:

- **Fastställda skador** – denna avsättning ska göras snarast efter det att Länsförsäkringar Gruppliv fått kännedom om inträffat försäkringsfall till sitt kända belopp
- **Okända skador** – denna avsättning ska beräknas med vedertagna aktuariella metoder med beaktande av Länsförsäkringar Grupplivs erfarenhet av denna typ av skador vad gäller eftersläpning i rapportering och utbetalning av inträffade försäkringsfall.
- **Sjukräntor** – sjukräntor för premiebefrielse ska utgöras av kapitalvärdet av de premier som skulle ha erlagts under den tid då premiebefrielsen pågår. Beräkningen sker enligt antaganden om dödlighet, sjuklighet, ränta och driftskostnader som bygger på Länsförsäkringar Grupplivs erfarenhet.
- **Driftskostnader** – särskild avsättning ska göras för de administrativa kostnader som uppkommer i samband med skadebehandling av inträffade skador och kan beräknas som en erfarenhetsbaserad faktor applicerad på förväntade återstående skadeutbetalningar.

5. Försäkringstagarnas rätt till återköp, fribrev mm

Återköp, fribrev och lån

Grupplivförsäkring medför inte rätt till återköp, fribrev eller lån mot säkerhet i försäkringen.

Rätt till flytt av försäkring

Försäkringstagare äger inte rätt att flytta försäkring till annan försäkringsgivare om inte sådan rätt skrivits in i avtalet.

6. Principer för återbäring/hantering av överskott

Länsförsäkringar Gruppliv tillhandahåller f n inga produkter med rätt till vare sig garanterad eller villkorad återbäring. Försäkringstagarna eller de försäkrade har ingen rätt till Länsförsäkringar Grupplivs eventuella överskott.

Försäkringar utan inslag av sparande, d v s f n samtliga Länsförsäkringar Grupplivs försäkringar, har normalt premier som bestäms för ett år i taget. Ev. uppkommet överskott kan fördelas kollektivt över försäkrat bestånd i form av premiesänkning. Utifrån det ekonomiska resultatet för verksamhetsgrenen i sin helhet beslutar Länsförsäkringar Grupplivs verksamhetsansvariga om reglerna för och nivån på denna premiesänkning.

7. Förräntning av förfallen utbetalning

Försäkringstagarens rätt till ränta på försäkringsbelopp för tid efter det att beloppet förfallit till betalning regleras i försäkringsvillkoren. Länsförsäkringar Gruppliv betalar dröjsmålsränta enligt räntelagen om utbetalning görs senare än en månad efter fullständiga handlingar inkommit eller efter avslutad utredning. Dröjsmålsränta betalas inte ut om den är mindre än en halv procent av prisbasbeloppet för det år när utbetalning sker.

8. Avgiven och mottagen återförsäkring

Avgiven återförsäkring

Länsförsäkringar Grupplivs återförsäkringsskydd ska omfatta sådana risker som överstiger Länsförsäkringar Grupplivs maximala åtagande för varje enskild risk och per enskild händelse. Återförsäkringen ska bestämmas i enlighet med fastställt återförsäkringsprogram. Det maximala självbehållet ska väljas så att en lämplig avvägning ur såväl risk- som administrativ synpunkt uppnås.

Återförsäkring ska i första hand tecknas internt inom länsförsäkringsgruppen. Vid val av extern återförsäkrare ska Länsförsäkringar Gruppliv särskilt beakta återförsäkrarens kompetens, erfarenhet, soliditet och servicegrad.

Länsförsäkringar Gruppliv får inte ikläda sig större ansvarighet än att vid varje räkenskapsårs början den på året belöpande riskkostnaden för egen räkning beräknas med en sannolikhet av högst 0,001 överstiga summan av

- a riskpremieintäkten för egen räkning som beräknas belöpa på verksamhetsåret
- b Länsförsäkringar Grupplivs kapitalbas

Länsförsäkringar Gruppliv ska begränsa ansvarigheten för sina försäkringsåtaganden genom att inte meddela försäkringar med större risk än det maximala självbehållet för verksamheten. För att försäkring innehållande större risk än självbehållet ska kunna

meddelas av Länsförsäkringar Gruppliv, måste återförsäkring finnas för den del av risken som överstiger självbehållet.

Mottagen återförsäkring

Länsförsäkringar Gruppliv ska endast undantagsvis motta återförsäkring från annat försäkringsbolag.

Intern återförsäkring från andra Länsförsäkringsbolag ska alltid beslutas av styrelsen.

9. Soliditet